

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران
مدرسه علمیه زینبیه (سلام الله علیها)
شهرستان رشت

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)
عنوان

بررسی احکام مترتب بر حیات غیر مستقر و

مرگ مغزی از دیدگاه فقه امامیه

استاد راهنما

حجت الاسلام والمسلمین اکبر اسدپور

استاد داور

آقای دکتر ابراهیم قاسمی روشن

پژوهشگر

صدیقه قاسمی

تابستان ۱۳۹۶

الهی !

از خاک چه آید مگر خطا و از علت چه زاید مگر جفا !

و از کریم چه آید جز وفا !

الهی !

باز آمدیم با دو دست تهی،

چه باشد اگر مرهمی بر خستگان نهی؟!

بخشی از مناجات نامه خواجه عبدالله انصاری

تقدیم

مصلح جهان امام عصر ارواحنا له الفداء

پدر و مادر عزیزم به پاس تمام خوبی هاشان

و همسر مهربانم که در سایه همیاری و همدلی او به این منظور نائل شدم.

تقدیر و تشکر

شکر شایان نثار ایزد منان که توفیق را رفیق راهم ساخت تا این پایان نامه را به اتمام برسانم، و با سپاس فراوان از استاد محترم حجت الاسلام اکبر اسدپور که زحمت راهنمایی این پایان نامه را بر عهده گرفتند و با زحمات بی شائبه خود بنده را در انجام این مهم یاری نمودند.

هم چنین از مدیریت محترم حوزه علمیه زینبیه سلام الله علیها و معاونین محترم ایشان کمال تشکر را دارم.

(والعاقبه للمتقين)

- ٣١- حائري، سيد علي بن محمد طباطبائي، رياض المسائل (ط - القديمة)، چاپ اول، قم :
- مؤسسه آل البيت عليهم السلام، [بى تا].
- ٣٢- حرعالمى، محمد بن حسن، وسائل الشيعة، چاپ اول، قم : مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ١٤٠٩ هـ.ق.
- ٣٣- حسيني عاملى، جواد بن محمد، مفتاح الكرامة فى شرح قواعد العلامة (ط - القديمة)، چاپ اول، بيروت : دار إحياء التراث العربى، [بى تا].
- ٣٤- حلى، ابن ادریس، محمد بن منصور بن احمد، السرائر الحاوى لتحرير الفتاوى، چاپ دوم، قم: دفتر انتشارات اسلامى وابسته به جامعه مدرسين حوزه علميه قم، ١٤١٠ هـ.ق.
- ٣٥- حلى، محمد بن حسن بن يوسف، تحرير الاحكام الشرعية على مذهب الاماميه (ط - القديمة)، چاپ اول، مشهد : مؤسسه آل البيت عليهم السلام، [بى تا].
- ٣٦- -----، تذكرة الفقهاء (ط - الحديث)، چاپ اول، قم : مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ١٤١٤ هـ.ق.
- ٣٧- -----، إيضاح الفوائد فى شرح مشكلات القواعد، چاپ اول، قم : مؤسسه اسماعيليان، ١٣٨٧ هـ.ق.
- ٣٨- -----، قواعد الأحكام فى معرفة الحلال و الحرام، چاپ اول، قم : دفتر انتشارات اسلامى وابسته به جامعه مدرسين حوزه علميه قم، ١٤١٣ هـ.ق.
- ٣٩- حلى، نجم الدين جعفر بن حسن زهدرى، المعتبر فى شرح المختصر، چاپ اول، قم :
- مؤسسه سيد الشهداء عليه السلام، ١٤٠٧ هـ.ق.

- ۴۰- -----، إيضاح ترددات الشرائع، چاپ دوم، قم : انتشارات کتابخانه آية الله مرعشي نجفی، ۱۴۲۸ هـ.ق.
- ۴۱- -----، شرائع الإسلام فی مسائل الحلال و الحرام، چاپ دوم، قم : مؤسسه اسماعیلیان، ۱۴۰۸ هـ.ق.
- ۴۲- خویی، سید ابو القاسم موسوی، مبانی تکملة المنهاج، چاپ اول، قم : مؤسسه إحياء آثار الإمام الخوئی، ۱۴۲۲ هـ.ق.
- ۴۳- زمخشری، محمود بن عمر، مقدمة الادب، تهران : امام محمد کاظم، ۱۳۴۲.
- ۴۴- سیفی مازندرانی، علی اکبر، دلیل تحریر الوسيلة - الصيد و الذباجة، چاپ اول، قم : دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسين حوزه علمیه قم، ۱۴۱۵ هـ.ق.
- ۴۵- صیمری، مفلح بن حسن (حسین)، غاية المرام فی شرح شرائع الإسلام، چاپ اول، بیروت: دار الهادی، ۱۴۲۰ هـ.ق.
- ۴۶- طبرسی، احمد بن علی، الاحتجاج، چاپ اول، مشهد : نشر مرتضی، ۱۴۰۳ هـ.ق.
- ۴۷- طرابلسی، عبدالعزیز بن البراج، المذهب (لابن البراج)، چاپ اول، قم : دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسين حوزه علمیه قم، ۱۴۰۶ هـ.ق .
- ۴۸- طوسی، ابوجعفر محمد بن حسن، الخلاف، چاپ اول، قم : دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسين حوزه علمیه قم، ۱۴۰۷ هـ.ق.
- ۴۹- -----، المبسوط فی فقه الإمامیة، چاپ سوم، تهران : المكتبة المرتضوية لإحياء الآثار الجعفریة، ۱۳۸۷ هـ.ق .

- ٥٠- طوسی، محمد بن علی بن حمزه، الوسيلة إلى نيل الفضيلة، چاپ اول، قم : انتشارات کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی، ١٤٠٨ هـ ق .
- ٥١- عاملی کرکی، علی بن حسین، رسائل المحقق الكرکی، چاپ اول، قم : کتابخانه آیه الله مرعشی نجفی و دفتر نشر اسلامی، ١٤٠٩ هـ ق.
- ٥٢- عاملی، زین الدین بن علی، الروضة البهیة فی شرح اللمعة الدمشقیة (المحشی - کلانتر)، چاپ اول، قم : کتابفروشی داوری، ١٤١٠ هـ ق.
- ٥٣- -----، مسالک الأفهام إلى تنقیح شرائع الإسلام، چاپ اول، قم : مؤسسه المعارف الإسلامیة، ١٤١٣ هـ ق.
- ٥٤- عاملی، محمد بن مکی، الدروس الشرعیة فی فقه الامامیة، چاپ دوم، قم : دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ١٤١٧ هـ ق.
- ٥٥- غزالی، ابی حامد محمد بن محمد الطوسی، معارج القدس فی مدارج معرفه النفس، قاهره: مكتبةالتجاریة الكبرى، [بی تا].
- ٥٦- فاضل هندی اصفهانی، محمد بن حسن، كشف اللثام و الإبهام عن قواعد الأحكام، چاپ اول، قم : دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، ١٤١٦ هـ ق.
- ٥٧- فراهیدی، خلیل بن احمد، کتاب العین، چاپ دوم، قم : نشر هجرت، ١٤١٠ هـ ق.
- ٥٨- قیصری، داود بن محمود، شرح قیصری علی فصوص الحکم، [بی جا] : انوارالهدی، ١٤١٦ هـ ق.

- ۵۹- کلینی، ابوجعفر محمد بن یعقوب، الکافی (ط - الإسلامية)، چاپ چهارم، تهران : دارالکتب الإسلامية، ۱۴۰۷ هـ ق .
- ۶۰- محسنی، محمد آصف، الفقه و مسائل طبیة، چاپ اول، قم : مرکز النشر التابع لمكتب الاعلام الاسلامی، ۱۳۸۲.
- ۶۱- مرعشی نجفی، سید شهاب الدین، القصاص على ضوء القرآن و السنة، انتشارات کتابخانه آية الله مرعشی نجفی قدس سره، قم، اول، ۱۴۱۵ هـ ق.
- ۶۲- نجفی، محمد حسن، جواهر الکلام فی شرح شرائع الإسلام، چاپ هفتم، بیروت : دار إحياء التراث العربی، ۱۴۰۴ هـ ق.
- ۶۳- ندی، محمدنعیم، موت الدماغ بین الطب و الاسلام، سوریه : دارالفکر، ۱۴۱۸هـ.ق.
- ۶۴- نراقی، احمد بن محمد مهدی، مستند الشيعة فی أحكام الشريعة، چاپ اول، قم : مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ۱۴۱۵ هـ ق.
- ۶۵- نراقی، محمد مهدی بن ابی ذر، تحفه رضويه، چاپ اول، قم : انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، ۱۴۲۶ هـ ق.
- ۶۶- نظری توکلی، سعید، الترقيع و زرع الاعضاء فی الفقه الاسلامی، مشهد : مؤسسه التابعه للاستانه الرضويه المقدسه، ۱۴۲۲هـ.ق.
- ۶۷- یزدی، محمد کاظم طباطبایی، تکملة العروة الوثقی، چاپ اول، قم : کتابفروشی داورى، ۱۴۱۴ هـ ق.

مقالات

- ۶۸- بار، محمد علی، "تجارب جدید لنقل الاعضا من الموتی"، مجله العالم، شماره ۵۱۴، ۱۴۱۴ه.ق.
- ۶۹- توفیقی، حسن و دیگران، "مرگ مغزی"، مجله علمی پزشکی قانونی، دوره دوم، شماره ۸، خرداد و تیر ۱۳۷۵.
- ۷۰- صادقی، محمد هادی، "حیات غیر مستقر"، مجله علمی پزشکی قانونی، دوره دوم، شماره پنجم، مرداد و شهریور ۷۴.
- ۷۱- محمدی کرجی، رضا، "ماهیت مرگ مغزی و آثار فقهی و حقوقی آن"، مجله فقه اهل بیت، دوره ۱۶، شماره ۶۲، تابستان ۱۳۸۹.
- ۷۲- نظری توکلی، سعید، "مقایسه تطبیقی مرگ و زندگی در متون دینی - پزشکی"، فقه معاصر، دوره ۳، شماره ۲، ۱۳۸۸.